

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ
«**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΓΙΤΙΛΛΟΙ**»

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΝΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapistoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com

τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ 19 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2014

Οσίων Μακαρίου Του Αιγυπτίου και Μακαρίου Αλεξανδρέως, Αρσενίου
αρχιεπισκόπου Κερκύρας, Μάρκου αρχιεπισκόπου Εφέσου Του
Ευγενικού

Έτος 7^ο Τεύχος 281

Κήρυγμα εις το Ευαγγέλιον της Κυριακής των
10 λεπτών, του Γεωργίου Πατρώνου

Εισαγωγικά

Όπως οι παραβολές του Κυρίου έχουν ένα έντονα παιδαγωγικό σκοπό, πέρα από τον αποκαλυπτικό χαρακτήρα τους, όμοια και τα θαύματα λειτουργούν σωτηριολογικά αλλά και παράλληλα παιδαγωγούν και νουθετούν τους πιστούς για μια ορθότερη προσέγγιση και

βίωση της πίστεως. Η σημερινή ευαγγελική περικοπή της θεραπείας των δέκα λεπτών έχει τον διττό αυτό χαρακτήρα. Της θεραπείας κατ' αρχήν αλλά και της νουθεσίας προς παιδαγωγίαν στη συνέχεια.

Το Ευαγγέλιο επικεντρώνει την προσοχή όχι τόσο στη θεραπεία των δέκα λεπτών, όσο στην περίπτωση του ενός, ο οποίος μετά τη θεραπεία του επιστρέφει όλος ευγνωμοσύνη να ευχαριστήσει το Θεό για το θαύμα πού του έγινε. Έτσι προβάλλεται ο ένας αυτός θεραπευθείς ως παιδαγωγικό παράδειγμα ευγνωμοσύνης για τις δωρεές πού μας παρέχονται στη ζωή, είτε από τον ίδιο τον Θεό είτε από κάποιους καλούς και φιλόανθρωπους συνανθρώπους μας.

Και τούτο γιατί συμβαίνει πολλές φορές να ευεργετούμαστε από κάποιον και μετά από λίγο να ξεχνούμε την ευεργεσία, αλλά και να κακολογούμε τον ευεργέτη. Πολύ συχνά οι άνθρωποι πλησιάζουν κάποιον και ζητούν εκλιπαρούντες κάποια διευκόλυνση ή βοήθεια, γίνονται προς τούτο δουλικοί και φορτικοί και όταν το αίτημά τους πραγματοποιηθεί εξαφανίζονται δια μιας. Καμιά κίνηση και κανένας προβληματισμός για την έκφραση ευγνωμοσύνης ή ένα απλό «ευχαριστώ», που θα ήταν μιά ηθική ικανοποίηση για τον ευεργετούντα, ώστε να μην τραυματίζεται συνεχώς από την αγνωμοσύνη των συνανθρώπων του.

Ο κατάλογος των αγνωμόνων αυξάνεται συνεχώς και οι κοινωνίες γίνονται όλο και πίο πολύ απρόσωπες, χωρίς την κοινωνική συνοχή της αγάπης και της αλληλοβοήθειας. Όλοι κλείνονται στους εαυτούς των, κρύβουν τις ανάγκες τους και φοβούνται να ανακοινώσουν κάποιο πρόβλημά τους ή κάποια ασθένεια και δεν αποτολμούν να ζητήσουν τη συνδρομή και τη βοήθεια κάποιου που θα ήταν ικανός να τους βοηθήσει. Η μοναξιά, επομένως, είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα της ζωής μας και δεν αντιλαμβανόμαστε ότι αυτό και μόνο αποδεικνύει και την έλλειψη λειτουργίας του εκκλησιαστικού ήθους και της συνοχής αγάπης που όλοι θα επιθυμούσαμε να είχαμε ως μέλη της Εκκλησίας και της κοινωνίας.

1. Η ασθένεια ως αιτία θρησκευτικής διάκρισης

Την εποχή του Ιησού Χριστού η ασθένεια της λέπρας είχε πάρει τεράστιες διαστάσεις. Αποτελούσε άμεση απειλή για όλους και δημιουργούσε πανικό και αντικοινωνικές συμπεριφορές. Εθεωρείτο μεταδοτική αρρώστεια και θανατηφόρα, ό,τι περίπου αργότερα η πανώλη και η φυματίωση. Τους λεπρούς τους είχαν σε απομόνωση και απόλυτη περιφρόνηση, γιατί πίστευαν πως η ασθένειά τους οφείλονταν και στην αμαρτωλότητά τους. Επιστεύετο δηλαδή ότι ο Θεός τους τιμωρούσε με την ασθένεια για τις αμαρτίες τους. Έτσι η λέπρα έπαιρνε και θρησκευτικές διαστάσεις, πέρα από τις άμεσες σωματικές και κοινωνικές.

Από διηγήσεις της Καινής Διαθήκης, σχετικά με λεπρούς, πληροφορούμαστε την τραγική τους θέση. Εκτοπισμένοι σε ερημικές περιοχές, μακριά από τις οικογένειες και την ανθρώπινη παρουσία και παρηγοριά, συνήθως αναζητούσαν κάποια τροφή στις χωματερές και τα νεκροταφεία. Εκτός της πόλεως των Ιεροσολύμων υπήρχε ένας Καιάδας όπου ρίχνονταν μαζικά τα σκουπίδια της πρωτεύουσας και όπου υπήρχε μόνιμη φωτιά για την καταστροφή τους και εκεί πολλοί από τους λεπρούς και τους τυφλούς στην προσπάθειά τους να βρουν κάποια τροφή καίγονταν και ακούονταν τα ουρλιαχτά τους από όλους τους περαστικούς. Παροιμιώδης έχει μείνει η διατύπωση «εις το πυρ το εξώτερον», που εσήμαινε τη φωτιά της χωματερής, της εκτός της πόλεως και συμβόλιζε τα φρικτά βασανιστήρια της κολάσεως, τις φοβερές εκείνες εικόνες της αποκαλυπτικής πυράς.

Σύμφωνα με το ευαγγελικό Ανάγνωσμα, κάποια ημέρα ο Ιησούς ενώ κατερχόταν από τη Γαλιλαία και τη Σαμάρεια προς την Ιερουσαλήμ με τους μαθητές του συνάντησε εκτός της πόλεως μια ομάδα λεπρών σε τραγική κατάσταση να κραυγάζουν για βοήθεια. Και ο Κύριος, χωρίς κανένα δισταγμό και προκατάληψη, γιατί μεταξύ των λεπρών υπήρχαν αλλόφυλοι και αλλόθρησκοι, τους προσεγγίζει και τους θεραπεύει. Η ασθένεια είναι κοινή μοίρα όλων και ενώνει τους ανθρώπους. Οι φυλετικές, κοινωνικές και θρησκευτικές διακρίσεις διαιρούν τις κοινωνίες των ανθρώπων. Και ο Ιησούς επιδιώκει την ενότητα και όχι τη διαίρεση.

Μιά λεπτομέρεια στη διήγηση έχει ενδιαφέρον. Μετά τη θεραπεία ο Κύριος συμβουλεύει τους λεπρούς ασθενείς να επισκεφθούν τους ιερείς της πόλεως για να πάρουν τις αναγκαίες βεβαιώσεις αποθεραπείας, ώστε να έχουν τη δυνατότητα να κινούνται ελεύθερα μεταξύ των υγιών ανθρώπων στις πόλεις και τα χωριά. Τούτο σημαίνει πως ο αποκλεισμός των λεπρών επιβλήθηκε περισσότερο για θρησκευτικούς παρά για κοινωνικούς λόγους. Η θρησκεία πολλές φορές είναι πίο σκληρή και λειτουργεί αρνητικότερα και από αυτούς τους κοινωνικούς θεσμούς και τις λαϊκές παραδόσεις.

2. Ο δέκατος λεπρός ως «τύπος» ευγνώμονος ανθρώπου

Η περίπτωση της θεραπείας των δέκα λεπρών είναι ένα καλό παράδειγμα χαρακτηρισμού των ανθρώπων και σε σχέση με την αρετή της ευγνωμοσύνης. Οι εννέα, ενώ θεραπεύονται, συνεχίζουν να ζουν την κοινωνική και θρησκευτική καταδίκη τους και αποφεύγουν να ενταχθούν στις υγιείς κοινωνίες, εκφράζοντας την ευγνωμοσύνη τους για το καλό που τους έγινε. Μόνο ο δέκατος επιστρέφει να εκφράσει τις ευχαριστίες του και να ενταχθεί ομαλά στην κοινωνία των συνανθρώπων του και στην θρησκευτική κοινότητά του.

Δεν είναι τυχαία η επισήμανση από τον ιερό συγγραφέα της περικοπής πως οι εννέα συμπεριφέρθηκαν εγωκεντρικά και αγνώμονα. Από τη στιγμή που λύθηκε το πρόβλημά τους ξέχασαν εντελώς την καλωσύνη που τους έγινε. Μόνο ο ένας, που μάλιστα εθεωρείτο αλλοεθνής και αλλόθρησκος, συμπεριφέρθηκε ανθρώπινα, αλλά και πολύ φυσικά, εκφράζοντας την ευγνωμοσύνη του. Οι ευγνώμονες, κατά συνέπεια, είναι ελάχιστοι και αυτό αποτελεί παράδειγμα αυτοκριτικής, αλλά και συνειδητοποίησης πως η θρησκευτικότητα δεν συνεπάγεται πάντοτε και αληθινή στάση ζωής.

Ο ένας, λοιπόν, από τους δέκα λεπρούς ήταν Σαμαρείτης, πιθανώς άπιστος ή ειδωλολάτρης εθνικός. Όταν συνειδητοποίησε τη θεραπεία του, αν και άπιστος, την απέδωσε ανεπιφύλακτα σε θαύμα και επέμβαση του Θεού, γι' αυτό και αμέσως επέστρεψε μετά φωνής μεγάλης «δοξάζων τον Θεόν». Ενώ οι άλλοι, αν και ομοεθνείς Ιουδαίοι και ομόθρησκοι, δεν αντιλαμβάνονται τη θεία ενέργεια και παραμένουν στο πνευματικό σκοτάδι τους και στην αγνωμοσύνη τους. «Ουχί οι δέκα εκαθαρίστησαν; οι δε εννέα πού;». Ο Κύριος με το ερώτημα αυτό αποκαλύπτει την τραγικότητα της καταστάσεως και την μωρία των αγνωμόνων ανθρώπων. Η θρησκευτικότητα στην περίπτωση αυτή δεν λειτούργησε θετικά. Ο Σαμαρείτης, αν και ασθενής λεπρός, διατηρεί μέσα του αισθήματα ανθρωπιάς.

Η πνευματική ζωή, βλέπουμε εδώ, πως είναι ένα σύνθετο φαινόμενο. Και ο δέκατος λεπρός παρουσιάζεται ως «τύπος» ενός πνευματικού ανθρώπου. Αν και άθρησκος και βαριά ασθενής διατηρεί μέσα του αισθήματα καλλιεργημένου ανθρώπου. Διακατέχεται από ευγένεια ψυχής, από κοινωνική ευαισθησία. Έχει την ικανότητα και τη διάκριση να αντιλαμβάνεται το αγαθό και το καλό και την ταπεινοφροσύνη να εκφράζει την ευγνωμοσύνη του προς αυτούς που του συμπαραστάθηκαν στις δύσκολες στιγμές του. Πνευματικότητα σημαίνει και ποιότητα ζωής.

Ένας καλλιεργημένος πνευματικός άνθρωπος είναι ευγενής, πλούσιος σε συγκινήσεις και αισθήματα, γλυκός και χαριτωμένος. Παρακαλεί σεμνά και με ευγένεια για, κάποια διευκόλυνση και δεν ξεχνάει ποτέ να ευχαριστήσει με ευγνωμοσύνη. Καλοσυνάτος με τους άλλους, ποτέ απαιτητικός και πάντα εξυπηρετικός, λεπτός στις ενέργειές του και στη συμπεριφορά του. Δεν έχει ανάγκη από κάποιους θρησκευτικούς κανόνες και εντολές για να αγαπήσει τους άλλους. Όλους τους θεωρεί φίλους, δεν αισθάνεται κανέναν ως εχθρό. Η αγάπη είναι ο φυσικός του κόσμος. Αγαπά όλους, γιατί μόνο η αγάπη τον εκφράζει, αυτή ταιριάζει στα αισθήματά του. Το μίσος και η απέχθεια, η πονηριά και η αγένεια δεν τον συγκινούν γιατί δεν τον εκφράζουν. Τελικά, φαίνεται, πως ο Θεός του είναι ο Θεός της αγάπης και η πνευματική του ζωή έχει ως σταθερό και μόνιμο γνώρισμα την αγάπη.

3. Η σκληρότητα της θρησκευτικότητας

Αυτά αναφέρονται εδώ με αφορμή τον ευγνώμονα λεπρό, γιατί πολλές φορές θεωρούμε τη θρησκευτική ζωή να λειτουργεί αντικοινωνικά και παραμορφωτικά για τη ζωή ενός κοινού ανθρώπου. Νομίζουμε πως η θρησκευτικότητα, λόγω της υποτιθέμενης πάλης προς την αμαρτία και το κοσμικό φρόνημα, πρέπει να κάνει τον άνθρωπο απόλυτο και σκληρό. Γι' αυτό και συχνά βλέπουμε ένα ζηλωτή θρησκευτικό τύπο να αντιτίθεται προς τις ιδέες και τις πεποιθήσεις των άλλων με σκληρότητα και αγένεια.

Από πολλούς τους ονομαζόμενους «καθαρούς» βλέπουμε να απουσιάζει έκδηλα η ευγένεια, η λεπτότητα της συμπεριφοράς, ο σεβασμός στην ιδιαιτερότητα του άλλου. Μιά άγρια αμφισβήτηση της διαφορετικής πίστεως και των διαφορετικών πεποιθήσεων. Με άλλα λόγια λείπει ο πολιτισμός από τους θρησκευτικούς ανθρώπους. Ωσάν η θρησκευτικότητα να είναι συνώνυμη έννοια με τον πρωτόγονο άνθρωπο, τον απαίδευτο και ακοινωνητο.

Και είναι κρίμα, γιατί η πίστη και η χάρις στην ουσία εξευγενίζουν τον άνθρωπο και πλουτίζουν την ψυχή με ευγένεια και λεπτότητα. Αν συμβαίνει το αντίθετο, αυτό σημαίνει πως δεν έχουμε κατανοήσει σωστά τη θρησκεία, και την ευγένεια της πίστεως, την οποία αντικατέστησε η σκληρότητα του φανατισμού. Οι άνθρωποι της πίστεως σε οποιαδήποτε θρησκεία κι αν ανήκουν θα πρέπει να αισθάνονται οικείοι και αδελφοί μεταξύ τους, αφού είναι ουσιαστικά όμοιοι και πιστεύουν στον Θεό.

Η διαφοροποίηση στις ιδέες, η ιδιαιτερότητα κάποιου έναντι της πίστεως τού άλλου, οι θρησκευτικές τοποθετήσεις και οι πνευματικές παραδοσιακές καταβολές πρέπει να γίνονται

απόλυτα σεβαστές από όλους. Εξάλλου δεν είναι στην ευθύνη μας και στις επιλογές μας ο τόπος που γεννηθήκαμε, η πίστη που διδαχθήκαμε, η παράδοση μέσα στην οποία μεγαλώσαμε. Αυτά είναι τα ιστορικά δεδομένα μας. Εμείς έχουμε ευθύνη γι' αυτά που οικοδομούμε πάνω στα θεμέλια που έχουμε πάρει.

Ο Ιησούς Χριστός θεράπευσε τον αλλόφυλο και αλλόθρησκο Σαμαρείτη με την ίδια αγάπη και συμπόνοια που θεράπευσε και τους εννέα συμπατριώτες του Ιουδαίου. Στο τέλος, μάλιστα, επαίνεσε την πίστη και την ευγένεια του Σαμαρείτη και εθλίβη βαθύτατα για τη στάση των Ιουδαίων λεπρών. Ο Σαμαρείτης λεπρός φάνηκε πιο σωστός και αληθινός έναντι του Θεού και του ευεργέτη του Χριστού, γιατί η ψυχή του ήταν ευαίσθητη και η θρησκευτικότητά του δεν του είχε καταστρέψει την ευγένεια και την ευγνώμονα στάση του έναντι της χάριτος του Θεού. Στην περίπτωση του δέκατου λεπρού διαπιστώνουμε μερικά θαυμαστά και άξια επισήμανσης χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Η φοβερή αρρώστια, η περιφρόνηση των ανθρώπων, η αίσθηση της εγκατάλειψης και της περιφρόνησης από όλους, δεν κατόρθωσαν να καταστρέψουν τον ευγενικό εσωτερικό του κόσμο. Η ασθένεια λειτούργησε σ' αυτόν μάλλον παιδαγωγικά και θεραπευτικά, με την πνευματική έννοια. Η ασθένεια και ο πόνος είναι ένα φοβερό δοκιμαστήριο, γι' αυτό και ο κάθε άρρωστος είναι μία ιερή ανθρώπινη υπόσταση.

Αυτό μας οδηγεί στο συμπέρασμα, ότι ποτέ δεν πρέπει να κρίνουμε κάποιον με κριτήρια εξωτερικών εντυπώσεων, από την καταγωγή του, την κοινωνική του κατάσταση, τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, το μορφωτικό του επίπεδο και πολύ περισσότερο την εμφάνισή του, την ένδυσή του ή τον τόπο διαβίωσής του. Αυτό που έχει αξία και πρέπει να κρίνεται από τους ανθρώπους και τον Θεό είναι η εσωτερική ποιότητα της ζωής του, η ευγένεια της ψυχής του και η διαφύλαξη στις κρίσιμες στιγμές της ιερότητας της ανθρώπινης υπόστασης.

Επίλογος

Η επιβεβαίωση όλων αυτών έρχεται από την εξαιρετικώς ενδιαφέρουσα περίπτωση του δέκατου λεπρού, γι' αυτό και ο ιερός συγγραφέας, ο ευαγγελιστής Λουκάς, μάς τη διέσωσε και η Εκκλησία σήμερα μάς την επαναλαμβάνει με το ευαγγελικό Ανάγνωσμα. Ο δέκατος λεπρός, παρά τη διαφορετικότητά του από πλευράς καταγωγής και θρησκευτικών πεποιθήσεων, παρουσιάζεται να διαφύλαξε στην πιο κρίσιμη περίοδο της ζωής του, εκείνη της ασθένειας που μερικοί διαλύονται υπαρξιακά, την εσωτερική του υγεία και ισορροπία. Γι' αυτό και ήταν ο μόνος που αντελήφθηκε τη σημασία της συνάντησής του με τον Ιησού Χριστό και τη βαθύτατη έννοια της θεραπείας του. Αυτό ήταν που τον έσωσε και τον καταξίωσε στα μάτια του Θεού. Θα ευχόμασταν το ίδιο να είχε συμβεί και με τους υπόλοιπους εννέα. Θα είχε καταξιωθεί και η πίστη τους και η καταγωγή τους. Αυτοί μάλιστα είχαν και τις καλύτερες προϋποθέσεις, τις οποίες, δυστυχώς, δεν εκμεταλλεύτηκαν. Έμειναν στην άρνησή τους και στην απομόνωσή τους. Παρέμειναν ουσιαστικά ασθενείς, αφού δεν θεραπεύτηκε η ψυχή τους και δεν άκουσαν την προτροπή του Κυρίου: «πορεύου η πίστις σου σέσωκέ σε».

Η σχέση του ανθρώπου με τον σωτήρα Χριστό και η ουσιαστική κοινωνία με τη λυτρωτική του παρουσία ολοκληρώθηκε ακριβώς σ' αυτή την ανακεφαλαιωτική επιβεβαίωση, «η πίστις σου σέσωκέ σε». Και σωτηρία σημαίνει καθολική μεταμόρφωση του ανθρώπου, του σώματός του και της ψυχής του. Στη σχέση του ανθρώπου με τον Θεό δεν θεραπεύεται μόνον το σώμα, θεραπεύεται και η ψυχή. Και αυτή η θεραπευτική και σωτηριολογική παρέμβαση εκδηλώνεται άμεσα, εκτός των άλλων, και και με την ευγένεια ψυχής και τα ευγνώμονα αισθήματα. Ο άνθρωπος από λεπρός γίνεται καθαρός και ωραίος, από αμαρτωλός γίνεται άγιος.